

Beeld/spraak

Frank BAHNMÜLLER / Jozefien VAN HUFFEL

RANST | Of ze geen sjaal zouden omdoen? Misschien vroeg een mama of opa het wel vóór deze jongens naar buiten trokken, maar zij vinden vast dat het nog niet koud genoeg is. Vrolijk kijken ze toe hoe de brandweer de Sint-Pancratiuskerk wel induffelt. Iedereen moet zien dat er hier aan een warme gemeenschap wordt gewerkt. Tientallen parochianen, jong en oud, breiden of haakten een deel van de sjaal. En ze delen hun warmte ook uit. De sjaals worden verkocht, de opbrengst helpt mensen dichtbij en ver weg.

De clownsneus van de VRT

Thee & Televisie

Marcel VAN NIEUWENBORGH

Op 22 maart 1935 ging voor het eerst de Duitse openbare televisieomroep in de ether. De opdracht van de zender werd die dag door de eerste mediaminister, Joseph Goebbels, omschreven als: „Een nieuwe manier om het beeld van de Führer in de harten van alle Duitsers te prenten.” Goebbels werd bij zijn omroepbeleid geïnspireerd door Edward Bernays, een neef van Freud, die in zijn handboek voor public relations uit 1928 stelde dat men, bij het voeren van propaganda, niet meteen zijn toevlucht hoeft te nemen tot leugens, maar alleen al zijn doel kan bereiken met het eenvoudig tonen van suggestieve beelden. Hiervoor werd de televisie het gedroomde medium.

Een beeld zegt meer dan duizend woorden. Bij het lezen van het relaas van een politieke gebeurtenis in de krant zouden bij de lezer twijfels kunnen opkomen over het waarheidsgehalte van het verslag. Kranten – hoe ‘ontzuild’ ze vandaag ook mogen heten – verraden toch nog altijd iets van een ideologie, al was het maar door de lengte die ze besteden aan verslagen van partijcongressen of de manier waarop ze peilingen becommentariëren. Die twijfels zullen veel minder of in het geheel niet opkomen bij de televisiekijker, ook al krijgt die vaak slechts een glimp te zien van hetzelfde evenement.

Wat mensen met eigen ogen hebben kunnen zien, daarover hebben ze meer zekerheid. Wat in nieuwsuitzendingen wordt getoond, wordt door veel kijkers helemaal niet betwijfeld. Men gaat er zwiingend van uit dat de redactie de beelden op een professionele wijze heeft uitgezocht en gefilterd om de kijker in een kwartier tijd de essentie te geven van wat er aan opmerkelijke dingen in de wereld zijn gebeurd.

Mediawetenschappers spreken zelfs over een *suspension of disbelief*, een tijdelijke opheffing van de kritische kijk, terwijl men een nieuwsuitzending bekijkt. Bovendien is er altijd wel iets dat bij het zien van de beelden blijft hangen. Iets ongewoons, iets grappigs.

Dat was het geval in het journaal van 22 november laatstleden, toen, op de 527ste dag van de regeringsvorming, voor het koninklijk kasteel in Ciergnon een heuse circusclown opdaagde en aan de journalisten en fotografen verklaarde een werkloze clown te zijn die op zoek was naar een circus. De krant *Het Laatste Nieuws* bracht 's anderendaags uit dat het hier om „een grap” ging van het VRT-radioprogramma *Peeters & Pichal* waar het televisienieuws van de openbare omroep als eerste was ingetuind. De volgende uren waren de beelden onder meer op de Nederlandse televisie te zien, waar de clown

aan de poort van 's konings kasteel alleen maar de indruk bevestigde dat de regeringsvorming in dit land een lachertje was geworden.

Zulke beelden zijn onuitwisbaar, zelfs al had YouTube niet bestaan. Zo'n 'grap' is er ver over. Zeker als het een programma betreft van de openbare omroep die de stunt op het getouw zet en dan nog eens de nieuwdienst van dezelfde VRT die het gebeuren tot nieuws verheft. Dat is de antipolitiek voeden die in dit land al lang geen voeding meer behoeft.

Veel heeft te maken met de zucht naar infotainment op de VRT, het idee dat je nieuws niet kunt verkopen zonder er een portie scherts aan toe te voegen. Het heet dan altijd dat je met infotainment mensen nieuwsgierig maakt naar informatie, mensen die er anders niet zouden toe komen belangstelling ervoor op te brengen.

Het zegt vooral iets over de programmamakers die radio en televisie beschouwen als hun spelterrein en straffeloos 'hun ding doen', zoals ze dat graag noemen.

De VRT wordt op dit ogenblik beter en kundiger geleid dan ooit voorheen. Bovendien moeten we beseffen dat het keren van zo'n tanker niet in een handomdraai kan gebeuren. Maar laat ze daar in het nieuwe jaar toch maar iets aan doen. ”